

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PREȚULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PREȚULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Dupa congresu.

Mercuri'a trecuta s'a incheiatu congresulu nationalu alu bisericeii ortodoxe romane din Ungari'a si Transilvani'a, dupa ce s'au rezolvitu tóte agendele avisate la competenti'a s'a prin legea nóstra organica.

Si pana cand vom poté se facem o dare de seama amenuntita asupra lucràrilor acestui congresu, credemu, ca este bine, daca acum, sub impressiunea discutiunilor urmate in acestu congresu, ne vom pronunciá in generalu asupra valorii acestoru lucràri, si anume asupra imprejuràrii, ca óre prin dispușetiunile luate de maturalu corpu alu bisericeii romane am sporitu si adaosu la capitalulu celu mare alu bisericeii, *la ridicarea si promovarea sentiului de pietate alu credintiosiloru?*

Noi credemu, ca dá. Si suntem siguri, ca o buna aplicare in viéti'a nóstra bisericesca a dispușetiunilor luate de acestu congresu voru intai, si voru face se functioneze mai cu sporu organismulu intregei bisericeii.

Suntem o biserica tenera in viéti'a nóstra constitutionala, si valórea si forci'a nóstra depinde dela modulu unei functionàri cât mai regulate a tuturor elementelor, cari o constituiescu. Si in acésta directiune s'a facutu unu insemnatu pasu inainte prin congresulu din anulu acést'a.

Intre agendele, de cari s'a ocupatu acestu congresu, obiectulu, asupra carui'a s'a estinsu mai multu activitatea congresului a fost proiectulu de regulamentu pentru procedur'a la alegerea de protopresviteru, prezentatu congresului de venerabilulu consistoriu metropolitanu.

In desbaterile, ce s'au urmatu asupra acestui regulamentu, precum si in alte cestiuni de forma s'a potutu observá ici cólea manifestandu-se unu feliu de scrupuli la adres'a organeloru esecutive ale bisericeii nóstre. Si marturisimu, ca nu ne-a surprinsu de locu acést'a, dupa ce in timpululu din urma si chiar si in decursulu congresului s'a vorbitu, si s'a scrisu atát

de multu din unele pàrti o multime de vorbe menite a produce acesti scrupuli.

Maturalu corpu inse a trecutu preste acesti scrupuli si atát in dispușetiunile votate prin regulamentul amintitu, cât si in genere in tóte conclusele luate a datu espressionu numai acelei tendentie, singure indreptatite si vecinice in biserica: de a angajá tóte puterile, de cari dispunemu, in servitiulu acestei sfinte institutiuni. Si suntem siguri, ca toti alesii clerului si poporului s'au despartitu din acestu congresu deplin multiemiti de ceea ce s'a lucratu.

Acést'a este impressiunea generala, cu carea s'au departatu alesii clerului si poporului din metropoli'a bisericeii nóstre autonome.

Este mare cascigu acésta multiemire, pentru ca ea produce in ómeni incredere, ér increderea reciproca este sufletulu si tari'a vietii si desvoltàrii nóstre in biserica si pentru biserica.

Avem multe de facutu in biserica in tóte pàrtile, si opriti am fost de multe ori de a face ceea ce am fi potutu numai din caus'a, ca multe vorbe nesocotite se incercasera a-nè lipsi de increderea ce o avemu unii in altii.

Prin congresu s'a facutu multa lumina in acésta directiune. Am avutu ocașiune a-ne cunósce, pentru ca toti am spusu si am esprimatu ceea-ce dorimu, si ce semtimu. Si cand cinev'a póte dice despre sene: „astadi lumea me cunósce,“ — totdeun'a se gasesce intr'o situatiune mai buna, decât atunci, cand nu era cunoscutu.

Prin urmare positiunea tuturor dupa congresu a devenitu mai usióra, — si astfelu activitatea tuturor se va potenciá si ridicá, si toti vom poté aretá rezultate mai imbucuratórie.

Congresulu nationalu-bisericescu.

Siedinti'a a V-a, tienuta la 5/17. Octomvre, a. c.

Afara de raportulu generalu alu consistoriului metropolitanu plenariu s'a mai desbatutu: a) asupra raportulu cons. metr. referiteriu la obligarea preotimei la lucru

publică, și la propunerea comisiunii s'a decisu, ca consistoriul metropolitan se întrevina la locurile competente pentru scutirea preotimii noastre dela acesta sarcina, când se va asterne la dieta unu proiectu de lege pentru regularea acestei afaceri;

b) asupra raportului consistoriului metropolitan în chestiunea numirii comunelor și în limb'a maghiara, în corespondențiile oficiale cu autoritățile școlare și alte oficii publice, — și s'a decisu, ca consistoriul se ia dispozițiunile cele mai convenabile intereselor noastre administrative;

c) asupra proiectului de regulamentu pentru procedur'a la alegerea de protopresviteru, care se ia de baza la desbaterea speciala.

Siedint'a a VI-a ținuta la 6/18 Octobře a. c.

Dupa autenticarea protocolului ședinții precedente și prezentarea esibilitelor, se verifică deputații Filipu Adamu, George Popoviciu, Ilariu Davlea și Teodoru Popu.

Renunțarea dlui I. Slaviciu la mandat se primesce.

Se continuă desbaterea asupra regulamentului pentru procedur'a la alegerile de protopresviteri.

Siedint'a a VII-a, ținuta la 7/19. Octomvre a. c.

Autenticându-se protocolul ședinții precedente și prezentându-se esibilele intrate, — se verifică deputatul Eugenu Brote, apoi se continuă referad'a comisiunii organizatorice asupra regulamentului pentru procedur'a la alegerea de protopresviteri, care cu unele modificări se primesce.

Siedint'a a VIII-a, ținuta la 8/20. Octobře, a. c.

Se cetesce protocolul ședinții precedente și — Se autentică.

Presidiul prezentează raportul consistoriului metropolitan, prin care se promovează concludul sinodului eparhialu din Caransebesiu luat în obiectul conviețuirilor nelegiuite.

Presidiul atrage atențiunea congresului asupra datorității, ce o avem față cu marii binefectori ai bisericii noastre, arhiepiscopulu și metropolitulu Andreiu br. Săgun'a și Emaaniulu Gozdu, și propune ca Dumineca se se țina parastasu pentru odih'n'a sufletelor lor.

— Se primesce.

La ordinea dilei se pune continuarea referadei asupra proiectului de regulamentu pentru alegerea protopresviterilor.

Siedint'a a IX-a, ținuta la 3/15. Octobře, a. c.

Dupa autenticarea protocolului din ședinții'a precedente, se continuă referad'a comisiunii organizatorice asupra proiectului de regulamentu pentru alegerea protopresviterilor.

Siedint'a a X-a, ținuta la 10/22. Octobře, a. c.

Cetindu-se și autenticându-se protocolul ședinții precedente se continuă desbaterea asupra regulamentului pentru alegerea protopresviterilor, care s'a și terminat.

Dupa aceea se pune la ordinea dilei totu raportul comisiunii organizatorice, care prin raportorul seu C. Radulescu referă:

a) asupra regulamentului pentru administrarea averii metropolitane, care în modu provisoriu se primesce en block;

b) asupra propunerii deputatului Ioan cav. de Puscariu, referitoriu la înființarea unui postu de esactoratu la consistoriul metropolitan se da consistoriului metropolitan spre studiere;

c) asupra propunerii deputatului V. Mang'a, referitorie la interpretarea §§. 32. și 57. din Stat. org. — se trece la ordinea dilei.

Raportu specialu.

Siedint'a V. ținuta la 3/15. Octomvre a. c.

Ședinții'a se deschide prin presiulul ordinariu la 10 ore a. m.

Se cetesce protocolul ședinții precedente și — Se autentică.

Presidiul prezentează:

a) credenționalele deputatilor Teodoru Popu și Georgiu Popoviciu

— Se predau comisiunii verificătorie.

b) cererea dep. P. Piposiu, a se verifică deputatul I. Slaviciu și în lips'a credenționalului și a i-se acordă concediu pe întreg'a durată a sesiunii, fiind deputatul I. Slaviciu în închisore la Vatu.

Presidiul nu-si aduce aminte de unu casu analogu, ca unu deputatu se întrevina în form'a acést'a pentru verificarea altui deputatu, — de și acestu esibitu dupa natur'a s'a ar apartiené comisiunii petitiionarie, crede a-se dá comisiunii verificătorie, unde suntu actele electorali ale numitului deputatu.

Dep. V. Mangr'a face urmatori'a propunere:

Considerand, că §. 32. din statulu organicu nu prescrie, cine pote fi alegibilu din statulu preotiescu ca membru în scaunulu protopresviteralu; considerand, că statutulu orgaicu nu precizează, deca membrii scaunului alesi odată prin sinodulu protopresviteralu au se fie și întariti din partea episcopului diecesanu, de asemenea mai considerand, că §. 57. din stat. org. nu cuprinde dispozițiuni analoge §. 19. alu statutului organicu în privinții'a impedimentelor de consanguinitate și afinitate pentru membrii comitetului protopresviteral-; considerand, că în aplicare acesti §§-i se interpretează în diferite moduri, dupa vederile singularelor consistorie eparhiali; în fine considerand că de a interpretá §§-ii stat. org. cu înțelesu dubiosu compete congresului: Măritulu congresu se însărcinează comisiunea organizatorica cu compurerea unui proiectu de concludu, care se cuprinda interpretarea corectă a §§. 32. și 57. din stat. org.

La ordinea dilei se pune referad'a comisiunii organizatorice, care prin raportorul seu dep. Constantin Radulescu, referă asupra raportului generalu al consistoriului metropolitan plenariu despre activitatea acestui'a în periodulu dela congresulu din anulu 1886 incoce până în prezentu, care cetindu-se, se propune a-se luá în generalu spre știința și a-se acceptá de baza la desbatere speciala, alaturandu-se la protocolu.

Luandu-se raportulu la desbatere punctu de punctu, cu mici exceptiuni s'a luat aproape tote punctele spre știința; o desbatere mai întinsa s'a facutu la punctulu, care tractează despre delegatiunea congresuala, esmisa în caus'a despartirii de ierachi'a serbesca, la care punctu comisiunea propune:

Delegatiunea se îndrăma, ca pe viitoriu dela prosimulu congresu începând, la fie-care congresu se se aduca pe calea consistoriului metropolitan raportu detaiatu despre activitatea s'a și despre stadiulu în care se afla singuraticile cause.

Preasanti'a S'a dlui episcopu I. Metianu e de parere, ca afacerea despartirii comunelor micste se-se relege pe viitoriu în competenții'a dieceselor Aradu și Caransebesiu, dupa-cum adică acelea apartienu la un'a s'au alt'a dintre aceste diecese, că-ci numai consistoriile cunoscu mai bine referințele și dispun de datele necesarie la portarea proceselor. În dieces'a Aradului d. e. o comuna a și portatu dejă procesulu de despartire, care e terminat și încă cu rezultatu multumitoriu pentru noi, ce se pote privi de unu casu de precedentia favorabilu,

si in câtu scie, atâtu in dieces'a Caransebesiului, cât si in dieces'a Aradului mai suntu câte 2 comune, care au intentatu procesulu de despartire, si decurgu in cea mai buna ordine, pentru aceea e de parere, ca activitatea acestei delegatiuni se-se sisteze.

Dep. I. Lengheru considera instituirea acestei delegatiuni de o insemnatate cu multu mai mare de câtu ca aceea se-se delature numai asia per incidens, si nu e doveditu prin nimicu, ca comisiunea a devenitu de prisosu s'au nepractica, pentru aceea d-s'a inca e de parere, ca delegatiunea se-se indrumeze a veni cu unu raportu detaliatu despre activitatea s'a prin organulu nostru competentu administrativu, resp. sustiene propunerea comisiunei.

Dep. Dr. I. Gall areta, ca in trecutu pana cand erau cestiuni de principiu de regulatu a fost bine, ca s'a concentratu tota lucrarea, asiâ dicand intr'o mana, astâdi e vorb'a de esecutarea lucrului si pentru acést'a delegatiunea s'a aflatu de nepractica, ca-ci vedemu, ca la tote sesiunile ne vine cu câte unu raportu abiá de câte-va renduri, cu nimic promovand afacerea. Pentru aceea d-s'a e de parere, ca acestu punctu se-se predea unei comisiuni speciale de 9 membrii, care inca in sesiunea acést'a se ne vina cu propuneri in acestu obiectu.

A. Hamsea afla, ca cestiunea e de interesu generalu, pentru-câ privesce pe 50 de mii de suflete, si astfelu trebue se-se reguleze prin congresu, astfelu congresulu a si relegatu dejá acesta afacere in competent'a sinodeloru eparchiali prin conclusulu seu de sub Nr. 173. din anulu 1886.

Dep. N. Popea inca afla ca cestiunea cade in competent'a congresului, ca-ci e de unu interesu nationalu, si pentru aceea sustiene propunerea comisiunei.

Dep. I. Deseanu sustiene, ca ar fi forte greu se-se designeze prin congresu, care comune, la care eparchie apartienu si astfelu spriginesce propunerea Preas. Sale dlui episcopu I. Metianu, ce nu se altereza prin propunerea dep. Dr. I. Gallu.

Ponendu-se la votu propunerile facute, se primesce propunerea deputatului Dr. I. Gallu, avend a-se alege comisiunea inca in siedinti'a de astâdi.

Terminandu-se desbaterea asupra acestui raportu, se puue la ordinea dilei alegerea comisiunei indicate in afaceroa delegatiunei, pentru despartirea comuneloru nostre de ierarchi'a serbeasca, si s'au alesu : Michailu Popovicu, Augustinu Hamsea si Georgiu Creciunescu dintre preoti ; er Dr. Iosif Gallu, Dr. Alesandru Mocsonyi, Vincentiu Babesiu, Ioan P. Deseanu si Ioan Bartolomeiu dintre mireni.

Tot comisiunea organizatoria raporteza prin raportorulu seu, Constantinu Radulescu, asupra raportului cons. metrop. in cestiunea eliberarei preotîmei nostre dela prestarea lucrului publicu, din care se vede, ca dl. ministru de comunicatiune numai in ce privesce person'a preotiloru nostri, dar nu si portiunea canonica si averea loru privata i-scutesce dela acést'a sarcin'a, pentru aceea face urmatoarea propunere :

Congresulu esprimandu-si parerea de reu despre acestu emisu ministerialu, aviseza pre consistoriulu metropolitanu, ca avend in vedere, ca tocmai acumu se anchesteaza la dieta tierai pentru compunerea unei legi mai potrivite pentru regularea datorintii la lucrulu publicu de tiera. pe langa motivarea, ca sesiunea parochiala reprezenta tocmai salariulu respectivului preotu, si ca datorinti'a de a prestá lucrulu publicu are se-se tiena mai multu de persona de cât de folosinti'a sesiunei, er preotulu ca atare la prestatiunea lucrului publicu nu pote fi constrinsu, asia dar preotîmea nostra se fie scutita de acesta datorinti'a.

Presidiulu observa, ca de locu nu vede motivata espresionea „si parerea de reu,” cari observari potu se aspreca numai relatiunile dintre noi si statu, si crede, ca drepturiile nostre se potu castigá si fara de a se dá astfelu de coloritu lucrului, intr'altele primesce propunerea comisiunei, de si afla de prisosu motivarea, ce se face la sfirsitul propunerei.

Se primesce propunerea comisiunei pe langa omiterea cuvintelor „si parerea de reu,” si cu omiterea partii din sfirsitul propunerei, incepend dela cuvintulu „din motivulu” etc.

Accea-si comisiune raporteza prin raportorulu seu, P. Nemesiu asupra raportului cons. metropolitanu in obiectulu numirii comuneloru si in limb'a oficiala maghiara in corespondenti'a organeloru bisericesci cu autoritatiile scolare si alte oficii publice, si la propunerea comisiunei se primesce ca : raportulu presentu se-se transpuna consistoriulu metropolitanu, spre a luá de o cam data dispositiunile cele mai convenabile intereseloru nostre administrative in obiectulu din cestiune, si la unu timpu mai oportunu se revina asupra obiectului.

Se pune apoi la ordinea dilei totu raportulu comisiunei organizatorie, care prin raportorulu seu, P. Cosm'a, raporteza asupra proiectului de regulamentu pentru procedur'a la alegerea de protopresviteru :

Desbaterea acestui regulamentu, — care dupa natura s'a e de o important'a mare, — a decursu in mai multe siedintie, si asupra desbateriloru vomu reveni in Nr. viitoriu.

De ce nu progresâmu cum se cuvine ?

Unu amicu alu foei nostre ni-tramite se publicâmu opiniunile sale asupra intrebârei de susu. Si fiind-câ densulu este unulu dintre cei mai diligenti cetitori ai nostri, dâmu locu opiniuniloru sale, fora ca se ni-facemu de asta-data asupra loru vre-o observare. Amiculu nostru serie :

„S'au schimbatu vremile, die redactoru ! Ceea-ce cu diece ani inainte de acést'a parca a fi taina a naturei, astâdi este adeveru, despre care vorbescu aproape in meritu si baetii de prin scóele normali. Si noi totusi nu dâmu inainte, nu progresâmu proportionalu cu spiritulu timpului !

„Se privimu pe ori-ce terenu alu vietii nostre publice, si cu dorere trebnie se marturisimu, ca positiunea nostra nicâiri nu este mai favoritoria, de câtu cum erá cu diece ani inainte de acést'a. Moralitatea a scapetatu ; progresulu in sciintie nu voesce se-se manifesteze ; pre terenulu economicu stagnâmu, deca nu dâmu inderatu pre intreaga liniea !

„Cand sustienemu aceste adeveruri, nu considerâmu rezultatele imbucuratorie, ce le obtienu persone singuratice pre alu loru terenu de activitate ; avemu in vedere avansulu de pre intreaga liniea ; si acestu adeveru nu credemu ca ni-lu va contestá nimene. Amu pricepe avansu alu poporului romanu, deca amu fi in positiunea placuta se constatâmu, ca in generalu poporulu progeseza in moralitate, de ora-ce din moralitatea bine-priceputa resulta progresulu in cultura, bunastarea materiala, si dreptu rezultatu de aici si bunastarea spirituala.

„Cu dorere trebuie se constatezu aici dle Redactoru, că potiu incepe cu exemple de ori unde. Constelațiunile politice au insinubatu pre bietulu agronomu intru atātu, de sermanulu este bunu bucuros, deca si-pote conservá ceea ce posiede. A vorbí aici de spiritu intraprendietoriu insemneza aproape a intraprinde resboiu contra moriloru de ventu. Privesce pre invetiatoriulu, cauta la preotu, cerceteza pre funcțiunariu, si dela toti vei aflá, că nici unulu nici altulu nu este indestulitu cu pozițiunea s'a. Intreaba apoi dupa opiniune si pre cei-ce aterna dela activitatea unui'a, s'au celui-alaltu, si te vei convinge că cei ce suntu multumiti suntu peana de corbu albu, s'au cum diceau cei vechi: *rari nantes in gurgite vasto*. Intorce lucrulu, cum vrei, suceso-lu chiaru, deca ti-place, si sum convinsu că vei trebui se fii de acordu cu mine, că adeca nu mergemu pre cale buna! — Dreptu-aceea, ca ómeni de bine trebuie se-ne intrebám, se-ne punemu pre ganduri, si se aflám, unde jace adeverat'a causa a reului, si apoi deca o vomu fi aflatu, se-ne silimu din tote poterile, ca se o stirpimu. Eu unulu am studeatu caus'a si mi-am castigatu convingerea, basata altcum pre autopsie, că la tote rélele ce ne bantuescu vin'a principala este lips'a de consciintia catra oficiu.

„Cunosc dle redactoru invetiatori, preoti si funcțiunari, de ori ce categorie voesci, cari privescu postulu ce lu-ocupa numai ca si unu isvoru din carele se traesca, dar nici catu-i negru sub unghie nu privescu la scopulu ce n'ar trebui se-lu disconsiderere.

„Proprietari mari si mici esista câti voesci, că-roru nu-li jace la anima sporirea averei, ci in casulu celu mai bunu conservarea statului quo.

„Dar intro lume cum se cade ar trebui ca tot-insulu se fie cu trupu si sufletu pentru carier'a, careia s'a dedicatu. Invetiatoriulu se-si implenesca oficiulu cu scumpetate; se-si identifice person'a s'a cu sortea eleviloru sei. Preotulu se cugete de a poraria, că pastoriulu celu bunu si-pune sufletulu pentru oile sale; deci se nu inceteze a-se rogá lui Ddiu din convingere pentru mantuirea poporeniloru sei. Funcțiunariulu trebuie se cugete, că prin manile sale trecu agende, ce intereseze pre multi, si deca intru un'a s'au alt'a nu va procede obiectivu, atunci densulu este de vina la slabirea marelui edificiu, ce ne cuprinde pre toti, la statulu din carele face si elu parte.

„Eu potiu dice inse si mai multu! Mam'a cea buna certa pre fiulu neascultatoriu, cu scopu se-lu indrepteze. La noi inse aflám destule casuri contrarie, unde anume se trece cu vederea preste nepunctualite si neconscientiositate facia de oficiu, netienendu-se contu de maxim'a betraniloru, ce dice: *gutta cavat lapidem* . . . — Si ore de ce se intempla astfeliu de omisiuni? De ce suntemu noi negligenti facia de noi insine, că-ci in estu modu pecatuim deca facemu imputári altora, că ne asuprescu? For-

tareti'a nostra este slaba din insasi caus'a nostra, si de aceea este inamiculu de multe ori indrasnetiu.

„Déca voimu seriosu ca se fimu unu poporu tare, atunci se ne formulám nisce precepte, care se fie inaintea nostra sfinte, adeca se le implenim cu scumpetate. Acelea ar fi: 1) Agronomulu se fie diligentu si crutiatoriu, 2) Invetiatoriulu se privesca scol'a ca pre idealulu seu, 3) Preotulu se cugete, că este respundiabilu inaintea dreptului judecatoriu de toti cei siesi concrediuti, 4) Funcțiunariulu de ori-ce categorie considere-se pre sine de promovatoriu alu bunului comunu, 5) Preste tote aceste apoi se fimu spartani, adeca pre celu negligentu se-lu facemu ca insusi se simtiesca urmárele neglijintiei sale.“

Eden.

Partea ivetiatoriului la impartesirea instructiunii religioase.

(Continuare si fine.)

Invetiatoriulu póte dá mana de ajutoriu preotului la impartesirea instructiunii religioase:

Deca instruéza pe copii in rogatiunile si cantarile intrebuintiate la cultulu diecesu. La acést'a l-indetoresce pe invetiatoriu planulu de invetiamentu; e vorba numai, cum se-se intemple acést'a?

Intr'o familia petrunsa de spiritulu crestinismului invétia copii si fara de instructiune anumita unele séu altele rogatiuni, vediendu pe parinti séu casnici rogandu-se, si exemplulu acestora are influintia fórte mare asupra pietatii copiiloru. Durere inse că in prea multe familii rugatiunile se facu fara atentiunea cuvenita, suntu numai nisce formalități góle; de aci apoi si copii se indatinéza si se deprindu numai cu recitarea séca a acelor rogatiuni, fara a fi conscii si despre cuprinsulu lor; si asia pietatea li este loru ceva cu totulu strainu.

In scóla trebuie se-se intemple acést'a altcum. Aci trebuie rogatiunile totdeauna rostíte cu pietate, din inima, cu tóta atentiunea, că-ci numai astfeliu se-va desteptá si intari in copii simtiulu religiosu. Unu pedagogu mare afla caus'a ireligiositatii ce domnesce in dilele nóstre tocmai in neglijinti'a cu carea se seversiescu rogatiunile, si in recél'a si nepasarea fatia de lucrurile cele sante si Ddieesci. Este o dattina fórte frumósa si folosítoria a incepe si a incheiá scól'a cu o rogatiune. A incepe si a terminá tóte cu Ddiu e o regula de viétia la adeveratulu crestinu. Aceea se fia si la copii. La inceputu firescu are se rostésca invetiatoriulu singuru rogatiunea, si impresiunile aceste dintra inceputu voru remané nesterse in inim'a copiiloru. De aceea trebuie se o rostésca cu tóta seriozitatéa, demnitate si pietatea cuvenita. E recomandabilu aci, de a perondá singuraticele rogatiuni la inceperea si incheierea prelegerei, că nu cumva prin repetirea necontenita a aceleiasi rogatiuni se-se prefaca in mecanismu si rogatiunea,

— dupa cuvintele Mlui Chr. se fia numai de pe buze, éra inim'a departe de El.

Ce privesce cantarea, cu acést'a are anume sè-se ocupe invetiatoriulu in scóla. Si asia între altele potrivite, va deprinde el pe copii si cu cantari religioése. Ba intru cât la noi invetiatoriulu trebuie sè provéda si cantarea bisericésca, elu va avé ajutoriu mare in elevii sei, deca i-va deprinde cu tóte cantarile bisericesci. Acést'a nici nu e asia greu, de o-ra-ce copilulu de la fire imitéza unele si altele cantari. Ce potere atragetória are cantarea bisericésca asupra poporului, ni-o dovedescu corurile si reuniunile de cantari de prin diferite tienuturi. Unde esista de aceste e si interesarea poporului fatia de biserică si lucrurile bisericesci mai mare. Infiuntia acést'a asupra poporului o are firesce cantarea bisericésca mai alesu prin melodiile ei.

Pentru a desteptá inse simtiulu adevératu religiosu prin cantarea bisericésca, invetiatoriulu nu-va grijí numai la melodia cá atare, ci va aretá copii-loru si intielesulu cantariloru acelora cu cari i-deprinde.

Invetiatoriulu póte dá mana de ajutoriu preotului in cestiunea de fatia prin cugetarea si credinti'a bisericésca, prin viéti'a sa religioésa-morala si esemplu bunu.

Deca este vorba sé-se planteze in elevi spiritulu religiosu si viéti'a adevératu crestinésca, atunci instructiunea intréga si disciplin'a scolastica trebuie sè fia petrunse de unu spiritu religiosu-bisericescu. Inse spiritulu invetiatoriului este spiritulu scólei. De este elu petrunsu de religiositate, pietate si spiritu adevératu bisericescu, apoi este elu pentru elevii sei lege vîna si instructiunea incorporata, si póte fi siguru cá esemplulu lui i-va atrage, acelasi duhu se-va intari si intrensii pentru tóte cugetarile si intrég'a vietuiri a loru, deca nu cumva vinu la mijlocu nisce imprejurari cu totul nefavoritórie si contrarie, cari potu se-se furisizeze pe nesimtíte între densii. Unu scriitoriu bisericescu dice, ca adevérurile religioése nu trebuescu numai predate cu cuvinte, ci si prin fapte. In partea acést'a se referescu la invetiatori cuvintele Mlui Chr.: „asia se lumineze lumin'a vóstra.“ — pe langa cari nu trebuescu nici candu uitate si celelalte, ca „cine smintesce pe unulu dintr'acesti mici etc.“

Ací nu potu ca sè trecu neamintita o inprejurare si datina fórte periculósa si deodata cam fórte latita, carea multora li-se pare a fi cu totul neinsemnata: datin'a, cá multi invetiatori in biserică, sub durat'a servitiului ddiescu petrecu povestindu cu unulu ori altulu dintre ómenii loru, ba chiar rídiendu si peste totu se pórtă si umbla si in biserică, ca si in ori-care altu locu. In sine luata treab'a acést'a nu e vr'unu reu asia de totu mare; inse nespusu de mare pentru pruncii cari suntu in biserică, cá-ci proverbialu vechiu „cuvintele misca, esemplele atragu“ mai

alesu ací se adevéresce, intru cat adeca si pruncii se indatinéza a privi si a-se purtá si in biserică ca in ori-care altu locu. Pietatea si atentiunea inse, cari se potrivescu pentru fia-care crestinu in cas'a lui Ddiu, nu este iertatu se lipsésca mai alesu acelora, asupra carora si-indrépta tinerimea scolara mai adese si mai multu privirile.

In urma se póte privi si bun'a intielegere si pacea dintre invetiatoriu si preotu cá sprijinu mijlocitu la instructiunea religioésa. Fara de acést'a in zadaru i-ar vorbí si unulu si altulu despre detorintiele catra aprópele, cáci si ací esemplulu si faptele voru fi mai convingetórie cá cuvintele. Neintielegerea dintre preotu si invetiatoriu nimicesce infiuntia ce ar avé-o cuventulu lui Ddiu asupra inimeloru tineretului. Deci ambii voru procede in afacerea cresterii religioése-morali mana in mana. Numai astfelu-va promová unulu lucrarea celui-lalt, si-si voru usiorá reciproc-sarcinele; atunci siguru nu va fi rezultatulu decát imbucuratoriulu. „Ca poteri unite“ trebuie sè fia deci devisa celoru, ce li-a facutu Ddiu parte cresterii tineretului.

Unu dascalu.

Conspectulu

contribuiriloru benevole la infiuntia fundului generalu metropolitanu.

(Continuare.)

V. Protopresviteratulu Butenilor.

Aldesci c. d. 58 cr, Almasiu c. d. 50 cr, c. p. 1 fl, Boesig c. p. 1 fl 65 cr, Bodesci c. d. 1 fl 04 cr, c. p. 1 fl 10 cr, Buteni c. d. 2 fl 50 cr, c. p. 6 fl, Cil c. p. 1 fl, Cuied c. p. 1 fl, Gurahonti c. p. 80 cr, Hontisior c. d. 50 cr, c. p. 1 fl, Iarcosiu c. p. 2 fl 10 cr, Madragisti c. d. 50 cr, c. p. 3 fl 50 cr, Monereu c. d. 1 fl 50 cr, c. p. 3 fl 90 cr, Mustesci c. p. 1 fl, P.-Bucéva c. d. 40 cr, c. p. 70 cr, Secasiu c. d. 14 cr, c. p. 1 fl 65 cr, Silindia c. d. 50 cr, c. p. 70 cr, Vasoia c. d. 38 cr, c. p. 2 fl 63 cr, Zeldis c. d. 40 cr, c. p. 1 fl 20 cr.

VI. Protopresviteratulu Totvaradiei.

Baia c. d. 27 cr, c. p. 73 cr, Batutia c. d. 32 cr, c. p. 1 fl 78 cr, Berzava c. p. 9 fl 68 cr, Caprutia c. d. 1 fl 03 cr, c. p. 7 fl 77 cr, Conop c. p. 9 fl 65 cr, Corbesci c. d. 59 cr, c. p. 1 fl 31 cr, Dumbraviti'a c. d. 1 fl, c. p. 5 fl 16 cr, Giulitia c. d. 30 cr, c. p. 5 fl 50 cr, Govosdia c. d. 1 fl 36 cr, c. p. 3 fl 61 cr, Ilten c. d. 70 cr, c. p. 3 fl 80 cr, Lopeasi c. d. 46 cr, c. p. 1 fl 70 cr, Milova c. d. 87 cr, 1 fl, Monorastia c. d. 21 cr, c. p. 1 fl 81 cr, Odvos c. d. 1 fl 53 cr, c. p. 3 fl 65 cr, Pernesci c. d. 32 cr, c. p. 95 cr, Petris c. p. 2 fl 44 cr, Rosia c. d. 50 cr, c. p. 2 fl 70 cr, Seliste c. d. 42 cr, c. p. 3 fl, Slatina c. d. 13 cr, c. p. 20 cr, Sorosag c. d. 42 cr, c. p. 1 fl 30 cr, Sovorsiu c. d. 1 fl 28 cr, c. p. 11 fl 05

er, Toc e. d. 80 cr, c. p. 3 fl 85 cr, Totvaradia e. d. 1 fl 35 cr, c. p. 16 fl 48 cr, Troiasiu e. d. 15 cr, c. p. 35 cr.

VII. Protopresviteratul Halmagiului.

Ancinti'a e. d. 30 cr, c. p. 1 fl 55 cr, Ancinia-Poiana e. p. 1 fl 20 cr, Boldovini-Valemare e. d. 45 cr, c. p. 1 fl 55 cr, Banesci si Cristesci e. d. 1 fl, c. p. 25 cr, Basaraba-a-Brotuna e. d. 1 fl 10 cr, Bodesci-Mermesci e. d. 43 cr, c. p. 1 fl 78 cr, Brnsturi e. p. 4 fl 55 cr, Ciuciu e. d. 43 cr, c. p. 1 fl 42 cr, Dobresci-Obersa-Ternavitia e. p. 50 cr, Dumbrava-Rostici e. p. 3 fl, Guravalei e. d. 20 cr, c. p. 80 cr, Halmagiu e. d. 5 fl 30 cr, c. p. 6 fl 55 cr, Hamagel e. d. 80 cr, Ionesci-Tiermure e. d. 1 fl 64 cr, c. p. 30 cr, Lazuri-Grosi e. d. 1 fl 10 cr, c. p. 1 fl, Leasa e. d. 43 cr, c. p. 82 cr, Leautiu e. d. 10 cr, c. p. 20 cr, Luncsióra e. p. 50 cr, Magalice e. d. 14 cr, 2 fl 14 cr, Ociu e. d. 50 cr, Ocisior e. p. 2 fl, Plescutia, e. d. 64 cr, c. p. 1 fl 06 cr, Poienari e. p. 70 cr, Prevaleni e. p. 22 cr, Risculitia e. d. 40 cr, c. p. 1 fl 10 cr, Sirbi e. d. 38 cr, c. p. 22 cr, Terova-Yatia de jos e. d. 1 fl 30 cr, c. p. 1 fl 10 cr, Tisa e. p. 3 fl 25 cr, Tomesci e. d. 20 cr, c. p. 30 cr, Tiulesci e. d. 20 cr, c. p. 50 cr, Vatia de sus e. p. 2 fl 15 cr.

VIII. Protopresviteratul Hassiasului.

Babsa e. d. 2 fl 10 cr, c. p. 9 fl 73 cr, Balintiu e. d. 1 fl, Balintiu 3 fl 70 cr, c. p. 7 fl, Budintiu e. d. 1 fl 40 cr, Bunea e. p. 1 fl, Chiseten e. d. 2 fl 10 cr, c. p. 2 fl 05 cr, Cladova e. p. 1 fl 09 cr, Cutina e. p. 70 cr, Dragoesci e. d. 43 cr, c. p. 1 fl 70 cr, Dubesci e. d. 18 cr, c. p. 2 fl 60 cr, Fadimacu e. d. 1 fl 50 cr, Ficatar e. d. 1 fl 20 cr, Gruini e. d. 45 cr, c. p. 1 fl 50 cr, Hassiasu e. d. 20 cr, c. p. 50 cr, Ictaru e. d. 50 cr, Leucusesci e. d. 2 fl 50 cr, Monostor e. d. 55 cr, c. p. 5 fl, Ohaba-Forgaci e. d. 2 fl, c. p. 1 fl, Ohaba-Lunga e. d. 23 cr, c. p. 30 cr, Padurani e. p. 2 fl, Paniora e. p. 7 fl, Rachita e. p. 1 fl 50 cr, Remetea-Lunca e. d. 78 cr, Siusanovestu e. d. 1 fl 40 cr, Sistra e. p. 90 cr, Tergoviste e. d. 1 fl 30 cr, Topla e. d. 13 cr, c. p. 30 cr, Toplovetiulu-mare e. d. 1 fl 12 cr, c. p. 1 fl, Zsebar e. d. 1 fl 3 cr, c. p. 1 fl 86 cr.

IX. Protopresviteratul Lipovei.

Aliosiu e. d. 1 fl 50 cr, c. p. 5 fl 50 cr, Bacamezeu e. d. 20 cr, c. p. 3 fl 30 cr, Bara e. d. 70 cr, c. p. 1 fl, Bata e. d. 1 fl, c. p. 10 fl, Belotinti e. d. 2 fl, c. p. 1 fl 40 cr, Borchis e. d. 35 cr, c. p. 90 cr, Brestovati e. p. 6 fl 30 cr, Bozad e. d. 3 fl 42 cr, c. p. 1 fl 95 cr, Capolnasiu e. d. 90 cr, c. p. 2 fl 54 cr, Caprisióra e. d. 80 cr, c. p. 1 fl 70 cr, Chelmac e. d. 70 cr, c. p. 4 fl 40 cr, Chesinti e. d. 1 fl 62 cr, c. p. 29 cr, Ch-hes e. d. 1 fl, Comiat e. d. 60 cr, Crivobara 80 cr, c. p. 1 fl 20 cr, C-vesdia e. d. 1 fl 10 cr, c. p. 3

fl 10 cr, Dubochi-Nadasiu e. d. 86 cr, c. p. 20 cr, Fibis e. d. 1 fl 90 cr, c. p. 1 fl, Ferighaz e. d. 2 fl 60 cr, c. p. 2 fl 40 cr, Fiscut e. d. 1 fl, Lalasintiu e. d. 80 cr, c. p. 4 fl 25 cr, Lipova e. d. 6 fl 52 cr, c. p. 11 fl, Ostrov e. d. 1 fl, c. p. 1 fl 20 cr, Pojoga e. d. 1 fl 16 cr, c. p. 4 fl 84 cr, Radmanesti e. d. 9 cr, c. p. 58 cr, Socas e. d. 2 fl, c. p. 1 fl 70 cr, Selciva e. d. 1 fl, c. p. 2 fl 20 cr, Sistarovetiu e. d. 87 cr, c. p. 2 fl 80 cr, Spata e. d. 14 cr, c. p. 1 fl 10 cr, St-Nicolau-mic e. d. 1 fl 5 cr, c. p. 7 fl 88 cr, Teesi e. p. 60 cr, Tiela e. d. 95 cr, c. p. 20 fl 5 cr, Ususeu e. d. 1 fl 38 cr, c. p. 1 fl 50 cr, Valea-mare e. d. 80 cr, c. p. 1 fl 57 cr, Veresmort e. d. 40 cr, c. p. 60 cr, Vizma e. d. 1 fl, c. p. 5 fl 40 cr.

X. Protopresviteratul Timisiórei.

Baratéz e. p. 3 fl 50 cr, Bazos e. d. 4 fl 61 cr, Bencecul-rom. e. d. 2 fl 50 cr, c. p. 1 fl, Bereceu e. d. 1 fl 70 cr, Calacea e. d. 1 fl 70 cr, c. p. 5 fl 58 cr, Cernesthaz e. d. 1 fl 23 cr, Chisoda e. d. 4 fl, c. d. 6 fl 10 cr, Ghiroc e. d. 1 fl 71 cr, c. p. 2 fl 9 cr, Ghiroda e. d. 2 fl, c. p. 3 fl 30 cr, Hodoni e. d. 2 fl, c. p. 4 fl, Samova e. d. 1 fl 50 cr, Izvin e. d. 3 fl, Maierile vechi e. d. 2 fl 47 cr, c. p. 11 fl 85 cr, Medves e. d. 1 fl 80 cr, Monostor e. d. 2 fl, c. p. 75 cr, Mosnita e. d. 3 fl 11 cr, c. p. 5 fl 91 cr, Murani e. d. 1 fl 5 cr, c. p. 5 fl 33 cr, Parta e. d. 2 fl 5 cr, c. p. 4 fl 90 cr, Pobda e. d. 1 fl 39 cr, Pustinis e. d. 65 cr, Remetea-Timisiana e. d. 2 fl 20 cr, c. p. 2 fl 30 cr, Szent-Andras e. d. 2 fl 10 cr, c. p. 2 fl 90 cr, Sant-Michaiu e. d. 1 fl, Seceani e. d. 2 fl, c. p. 2 fl 40 cr, Siag e. d. 1 fl 4 cr, c. p. 2 fl 60 cr, Vinga e. d. 54 cr, c. p. 8 fl 70 cr, Zsadani e. d. 90 cr, c. p. 2 fl 20 cr.

XI. Protopresviteratul Banat-Comlosiu.

Banat-Comlos e. d. 1 fl 50 cr, c. p. 14 fl 50 cr, Beba-vechia e. d. 2 fl 59 cr, c. p. 9 fl 35 cr, Cianadul-sárbesc e. d. 2 fl 40 cr, Chis-Orosiu e. d. 50 cr, c. p. 50 cr, Checica-rom. e. d. 1 fl 40 cr, c. p. 10 fl 20 cr, Ecica-rom. e. p. 12 fl 10 cr, Iancahid e. d. 1 fl, c. p. 80 cr, Igris e. d. 73 cr, c. p. 2 fl 40 cr, Nerou-Dugoselo e. d. 2 fl 65 cr, c. p. 3 fl, Pesac e. d. 3 fl 30 cr, c. p. 6 fl 70 cr, Sarcea-rom. e. d. 20 cr, c. p. 2 fl 13 cr, Toracul-mare e. d. 1 fl 66 cr, c. p. 8 fl 34 cr, Toracul-mic e. d. 5 fl 10 cr, c. p. 6 fl 80 cr, Valcani e. d. 1 fl, c. p. 2 fl 84 cr, Manastirea-Hodos e. p. 13 fl 14 cr.

(Va urmá.)

O mama mastera.

(Naratianne poporala.)

(Continuare si fine din nr. 40.)

Vediend Imperatul, cá catiéu'a asia tare slabesco si cá tota mancarrea ce-o careta n'o manca, ci-o duce in jiréda, s'o hotaritu se merge si se cauté, cá unde duce catiéu'a mancarrea? Si de odata vede acolo fét'a si cerbulu si

de cari s'o si spariatu, dar intarindu-se pe fire strigá, cá se ese afara.

Vedi bine, fét'a numai potea de frica si asia, vrendu-nevrendu, trebuí se ese afara; ea 'nainte si cerbulu dupa ea.

Apoi cum vediu Imperatulú fét'a, care asia erá de frumósá de cugetai cá e unu ingeru si nu alt ceva, porunci se-i aduca haine curate, ca se-sè inbrace si-o duse in curtile Imperatesci, ér pe cerbu 'lu pusera intr'o cas'a separata. Ei, dar Imperatulú erá junelasi si apoi fét'a asia mandra inca n'au mai vediutu in viéti'a lui, macar cá au amblatu multa lume imperatie si asia s'au hotaritu so eie lui de socie.

Astransusau, adunatusau din lume si din tíera o gramada de ómeni, apoi au facutu mái dragulu meu unu ospetiu, de 'i-au mersu veste si poveste; asia au fostu dic, de nici unu omu n'au esitu ne beutu si ne mancatu.

Dupa-ce s'au sfersitu ospetiulu, Imparatés'a avea da torintia, ca in tóta diu'a se hranésca pre fratele se: cerbulu.

Si mergeau tóte in tréba fórte bana!

Ei, dar si aici erá o pacoste. Anume, erá o tiganá, care pana aci erá mái mare in casile Imperatulú si apoi acum se uitá cam cu ochi rei la Imparatés'a si asia cautá cu ori ce pretiu se prapadésca pe Imperetés'a. Asiá intr'o di se duse tigan'a si chiemá pe Imperetés'a se mérga si sa-se scalde in laculu cel-ce erá in curtea Imperatésca.

Bine — díse Imperatés'a, numai tu ai se-te bagi mai anteu in lacu, apoi eu dupa tine. Tigan'a, vedi bine, numai atátu au acceptatu, se invoi si apoi se dusera amendoué la lacu. Aci apoi luá Imperatés'a pe Tigan'a si o cufundá de trei ori in lacu uná dupa alta si Tigan'a asia au devenitu de alba si frumósá de nu-se mai cunoscea, ca ea-e, ori Imperatés'a. Acum luá ea pe Imperatés'a si o cufundá de doue ori, un'a dupa alt'a si Imperatés'a asia erá de frumósá, cá si Sórele erá departe de frumsetia ei. O cufundá a tria ora, când Tigan'a 'i-si dedú drumu in lacu si se cam mai duse in fundulu lacului, unde un peace mare au inghitit'o.

Tigan'a, acum lumea ei, nu inchepea in pele de bucuria, cá si-au ajunsu dorulu si cá de acum in colo ea va fi Imperatésca, cá Imperatulú nici n'o cunósce, fund-cá si ea, acum, e asia de frumósá, precum au fostu Imperatés'a mai nainte.

Asia au si fostu, deca au venitu Imperatulú acasa n'au cunoscut'o de feliu; elu au cugetatu, cá e soci'a lui.

Mane dí in sa, maná Imperatulú pe Tigan'a se-dée cerbulu de mancare. Dar ce se vedi! cerbulu au cunoscutu, ca nu-e sorus'a si-se cam repedí cu cornele dupa Tiganá si éra aci pe aci s'o prapadésca, deca nu scapá cu fug'a.

Tigan'a erá focu de mania si-se duse la Imperatulú si dupa ce-i spuse tóta intempleréa, díse ca se-'l impusce.

— Bine — díse el, deca tie nu-ti pasa de fratele teu, mie-mi totu un'a, eu ti facu voi'a, apoi porunci unu argatu se merge si se-'l impusce.

Dupa-ce puse argatulu pusic'a la ochi, cerbulu i-díse: lase-me domnule mai 'nainte se-ti cântu o cantare frumósá, apoi începú:

Ileana, Ileana
In balta aruncata,
De pesce-mbucata,
Vie, nevatemata.

Dupa ce audi argatulu pe cerbu i-se facú mila de elu, apoi luá pusic'a dela ochi si-se duse si spuse Imperatulú tóta intempleréa.

— Nó, ce mai omu — díse Imperatulú catra argatu, luá apoi elu pusic'a si-se duse la cerbu; aci apoi cand puse pusic'a la ochi cerbulu începú:

Ileana, Ileana
In balta aruncata,

De pesce-mbucata,
Vie, nevatemata.

Ei, dar Imperatulú de locu intielese, cá ce vrea se dica cerbulu, apoi porunci, ca tóta apa din lacu sa-se slobóda, ér pescele sa-'l prinda si cu mare bagare de seama se-'l taie.

Se slobodí ap'a, se prinse si taiá pescele si ieta, cá Imparatés'a erá vie si pe de o mie de ori mai frumósá de cum erá; frumósá de-ti ridea ochii, cand te uitái in facia ei. Bucuri'a tuturora si indosebi bucuria Imperatulú, carele nu scia ce-se mai face de bucuri'a. Destulu si bine, cá au facutu de nou o petrecere mare mare, la care au luat parte multa lume imperatia si s'or petrecutu de li-au mersu vestea preste nóue mári si nóue tieri. Ér pe tigan'a o legara de cód'a celui mai banu calu dintre cáii lui si ocoli, totu in fuga, de trei ori tóta Imperati'a lui, pana n'au mai ramasu nici picu de sfarama din ea.

Iuliu Grofsioreanu.

D i v e r s e.

* Ilustritatea S'a I. P. S. D. episcopu diecesanu Ioanu Metianu Vineri cu trenulu de amiadi a rentorsu dela congressu deplinu sanetosu.

* *Parastasu* Dumineca trecuta dupa s. liturghie, se-versita prin Preasanti'a S'a Dlu episcopu Ioanu Metianu, asistatu de Preacuviosi'a S'a Dlu archimandritu Dr. I. Puscariu, Preacuviosi'a S'a Dlu protosincelu N. Fratesiu si P. O. D. D. protopresviteri Ioan Petricu si Ioan Ghibu si proto-diaconulu Ignatiu Pappu, in decursulu cárei'a s'a chirotonita de preotu Nicolau Oancea, — Escel. S'a I. P. S. D. archiepiscopu si metropolitu a severitu cu mare solemnitate parastasu pentru odichn'a sufleteloru mariloru binefacatori ai bisericeii si natiunei nostre, archiepiscopulu si metropolitulu Andreiu bar. de Siagun'a si Emanuifu Gozsdú, la care au luat parte toti deputatii congressuali.

* *Control'a preotiloru militari.* Atragemu atentiuenea celoru interesati la control'a oficieriloru in reserva (Haupt-Rapport), ce-se va tiené la 5. Noemvre st. n. a. c. diminétia la 9 óre in Fortarétia din Aradu. La acésta controla suntu obligati a-se presentá in uniforma, provediuti cu decretel de denumire, si preotii militari in reserva.

* *Bugetulu statului ungaru pe anulu 1889.* Conformu bugetului de pe anulu 1889 presentatu de ministrulu de finanti'a Tisza, erogatele ordinare s'au preliminaru, cu 328.931,877, ér perceptiunile cu 340.690,166; spesele transitorie, pentru investigatiuni si comune, extraordinarie cu 25.642,528 fl, venitele transitorie s'au normatu cu 6.561,988. Conformu bilantiului deficitulu presenta sum'a de 7.322,081 fl.

* *Avisu.* In parochi'a ort. romana din Aradu-Gaj póte fi aplicatu unu pedagogu absolutu ca invetiatoriu suplinte. Conditiuunile de acceptare le póte primi ori cine — carele va reflectá — dela subscrisulu. Aradu-Gaj la 14/26 Octomvre 1888. Vasiliu Olariu, preotu ort. romanu.

Piat'a Aradului din Vineri'a trecut'a: Gráu de celu mai greu 7.40 fl. ér acelu amestecatú 7.10 fl. — Secar'a 4.80 fl. — Orzulu s'a vendutu cu 4.80 fl. — Ovesulu 4.80 fl. — Cucuruzulu 3.70 fl. — Mazerea — fl. — Fasolea — fl. — Lintea — fl. — Cartofii 5 fl. per 100 chgr.

Carnea de vita chil'a 52 cr, cea de vitielu chgr. 60 cr, cea de porcu 52, cea de oie 32 cr, unsorea chil'a 70 cr, ér elis'a per chil'a 60 cr. v. a.

Concursu.

Neivindu-se nici un'a recurenta cu testimoniu de cualificatiune, se escrie nou concursu pentru deplinirea postului de invetiátore la scól'a de fete nou infiintata d.n comun'a **Toraculu-micu**, protopresviteratulu B.-Comlosiului cu terminu de 30. de dile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: a) salariu anualu in bani 200 fl, b) 30 meti de gráu, c) 10 fl pentru scripturistica, d) 4 orgii de paie, din care are a-se incaldi si scól'a, e) cortelu liberu cu gradina intravilana de legumi.

Reflectantele au a-si substerne recursurile ajustate cu testimoniulu preparandialu si de cualificatiune subscri-sului inspectoru scolaru in Nagy-Torák, cottulu Torontál, in terminulu susindicatu.

Toraculu-micu, la 2. Octomvrie 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAULU TEMPEA, m. p. insp. scolaru.

—□—

Pe statiunea invetiátorésca din **Lapusnicu**, in comitatulu Carasiu-Severin, diua alegeri 13. Noemvre a. c.

Salariulu invetiátorésca, aradicetu din partea comitetului parochialu la 250 fl, 24 fl pentru lemne, 5 fl pentru conferinti'a localitate libere si gradina de 1 jugeru pentru legumi.

Recurenti au a-se presinta in biserica de acolo in vre-o dumineca s'au serbatóre spre a-si areta desteritatea in tipicu si cantari bisericesci. Recursele a-le tramite per **Lugos**, p. u. **Balincz**, subscrisului inspectoru scolaru.

Leocuseciu, in 26. Septemvre 1888.

Adam Ros'a, m. p.
insp. scol.

—□—

Se escrie concursu pentru statiunea invetiátorésca din **Ciuntahazu-Stoinesci**.

Salariulu in **Ciuntahazu** a) bani gata 40 fl. b) bucate 10 cubule de cucuruza sfermatu, c) 8 stangeni de lemne, d) 50 portii de fênu, e) pausialu 4 fl.

Salariulu in **Stoinesci** a) bani gat'a 16 fl, b) bucate 5 cubule cu cucuruza sfermatu, c) 3 stângeni de lemne, d) 38 portii de fênu, cortelu in natura cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acésta statiune se-si adreseze suplicele ajustate cu documentele necesarie la submnatul protopresbiteru in **Ucurisiu (Ókrös)** pana in 23. Octomvre a. c.

Ucurisiu, 15. Septemvre 1888.

Pentru comitetulu parochialu: **PETRU SUCIU**, m. p. protopresviteru.

—□—

Se escrie de nou concursu pentru deplinirea postului invetiátorésca dela scól'a confesionala din **Ilteu**, cerculu inspectoralu alu **Totvaradiei**, cu terminu de 30 dile dela prim'a publicare; cu care postu suntu imprenunate urmatórele.

Emoluminte:

Salariulu in bani 126 fl, pentru rescumperarea alor 9 sinici de gráu 54 fl, 9 sinici cucuruza sfermatu in natura; pentru scripturistica 6 fl, pentru conferentie 10 fl, 2 mesuri mazere, dela inmormentari cu liturghie 1 fl si fara liturghie 50 cr, quartiru liberu cu gradina de le-

gumi, 17 màji metrice de fênu, 12 stangeni de lemne, din cari are a-se incaldi si sal'a de invetiamentu.

Dela recurenti se pretinde, cá se poséda testimoniu de calificatiune si de limb'a magiara, si sunt pofiti a-se presentá in s. biserica din **Ilteu**, pentru a-si areta desteritatea in cantari si tipicu.

Recurentii cari dorescu a ocupá acestu postu, au se-si ascérna petitiunile lor parintelui protopopu si inspectoru scolaru **Vasilie Belesiu** in **M.-Radna**.

Ilteu, in 26. Septemvre 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **VASILIE BELESIU**, m. p. protopopu.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea definitiva a postului docentalu dela clas'a II-a din opidulu **B.-Comlosiu**, comitatulu **Torontalu**.

Emolumintele sunt:

1) bani gat'a 500 fl, 2) cortelu liberu cu o gradina de 1600□, 3) doue lantie pamentu prim'a clasa aratoriu, 4) siese stangeni de paie din cari are a-se incaldi si scól'a si dela acei morti unde va fi docentele pofitu are se bucare de o stola 40 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati recursele lor, instruite cu documentele prescise si cu testimoniu de limb'a magiara, pentru statiune de clas'a prima, — a-le trimite subscrisului **MOD. Paul Tempea**, adm. protopopu si inspectoru scolaru in **Toraculu-mare** (cott. **Torontalu** per **Béga-Szt.-György**) in terminu de 30 de dile dela prim'a publicare a concursului, recurentii au a-se presentá in cutare **Dumineca séu serbatóre** in biserica locala spre a-si areta desteritatea in cantari si tipicu.

Cei apti spre a instruí coru vocalu, vor fi preferiti. **B.-Comlosiu**, in 10/22. Septemvre 1888.

George Balanu m. p.
preotu presiedintele comit. parochialu.

In contielegere cu mine: **PAULU TEMPEA**, m. p. insp. scolaru.

—□—

Alegerea de invetiatoriu pe statiunea invetiátorésca din comun'a **Sintea**, (Comitatulu **Aradului**, protopresviteratulu **Chisineului**) din lips'a recurentilor cualificati, la pusulu terminu neputandu-se tienea, pentru deplinirea aceleia se deschide concursu de nou, cu terminu de alegere pe **Dumineca** din 30 Octomvre st. v. a. c.

Emolumintele sunt:

1) In bani gat'a 150 fl. v. a.
2) 10 màji de fênu.
3) 5 orgii de lemne in natura din care se va incaldi si scól'a.
4) Pentru scripturistica 5 fl.
5) Pentru participarea la conferinti'e 5 fl.
6) 1/4 sesiune de pamentu estravilanu.
7) Cortelu cu gradina de legumi.
8) Era dela morti stol'a indatinata: dela cei mari 40 cr. dela cei mici 20 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu, recursele lor provediute cu documintele necesarii, vor avé ale subscerne subscrisului pana in 25 Octomvre a. c. adresate Comitetului parochialu din **Sintea**, celea mai tardiu scrise nu se vor luá in consideratiune.

Chitighazu, (**Kétegyháza**) la 27. Septemvre 1888.

Din incredintiarea Comitetului parochialu din **Sintea**:

Petru Crivilescu, m. p.
protopresviteru si inspectoru scolaru.

—□—